

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 15582/2022
29.05.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиоца Месна заједница Шимановци, коју заступају председник савета Месне заједнице АА и Општински правобранилац Општине Пећинци, против тужених Фондација ... „ББ“ ..., коју заступа управитељ ВВ, чији је пуномоћник Бојан Пантовић, адвокат из ..., и ГГ из ..., чији је пуномоћник Небојша Авлијаш, адвокат из ..., уз учешће умешача на страни тужених ДД из ..., чији су пуномоћници Драган Дилпарић и Влатко Секуловић, адвокати из ..., ради утврђења ништавости, одлучујући о ревизијама тужених изјављеним против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1076/22 од 26.05.2022. године, у седници одржаној 29.05.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈАЈУ СЕ, као неосноване, ревизије тужених изјављене против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 1076/22 од 26.05.2022. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова одговора на ревизију.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Сремској Митровици П 1324/18 од 25.01.2022. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца и утврђено: да је ништав уговор о куповини и продаји закључен дана 14.04.2005. године између тужиоца Месне заједнице Шимановци и тужене Фондације ... „ББ“ из ... (тада из ...), оверен 15.04.2005. године пред Основним судом у Руми – Одељење суда Пећинци Ов .../...; да је ништав споразум о међусобном поравнању и признању дуга закључен дана 06.07.2009. године, између тужене Фондација ... „ББ“ из ..., кога је представљао суоснивач ЋЂ, и туженог ГГ из ..., у канцеларији адвоката Војислава Вукчевића из ..., ... бр. ...; да су ништаве менице серијског броја ... и менично писмо – овлашћење за корисника бланко, соло менице од 06.07.2009. године, издати на основу споразума о међусобном поравнању и признању дуга закљученог 06.07.2009. године између тужене Фондација ... „ББ“ из ... и туженог ГГ из ..., у канцеларији адвоката Војислава Вукчевића из ..., ... бр. ... и судско поравнање које је закључено пред Вишим судом у Сремској Митровици бр. 3 П-15/16 од 24.05.2016. године између тужене Фондација ... „ББ“ из ... и туженог ГГ из ... . Ставом другим изреке, наложено је туженима да трпе да

се на основу ове пресуде у катастру непокретности који се води код РГЗ СКН – Пећинци изврши брисање уписа свих права својине на катастарским парцелама .../..., .../..., .../..., .../..., .../... и .../... КО ..., у укупној површини од 12 ха 77 а 82 м2 (раније све парцела ...) од 15.04.2005. године и закључка извршитеља Светлане Деврња, посл. бр. ИИ-163/15 од 18.07.2015. године, те да се упише стање власништва на земљишту које је било у једнственој евиденцији непокретности непосредно пре доношења решења бр. 952-02-496/2005ц. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба у делу захтева за утврђење да је недозвољено и без дејства извршење одређено решењем о извршењу Основног суда у Руми И.Ив – 31/15 од 17.06.2015. године, које је стављено ван снаге решењем Основног суда у Руми И.Ив-31/15 од 22.09.2015. године, а правноснажно решено судским поравнањем које је закључено прд Вишим судом у Сремској Митровици П 15/16 од 24.05.2016. године и спороведено Закључком извршитеља Светлане Деврња ИИ 163/15 од 18.07.2015. године. Ставом четвртим изреке, обавезани су тужени да тужиоцу солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 477.462,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате. Ставом петим изреке, одбијени су као неосновани захтеви тужених и умешача на страни тужене за накнаду трошкова парничног поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 1076/22 од 26.05.2022. године, одбијене су жалбе тужених и потврђена првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу и у делу којим је одлучено о трошковима парничног поступка. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог ГГ за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Благовремено изјављеним ревизијама тужени су побијали наведену пресуду због погрешне примене материјалног права.

Тужилац је дао одговоре на ревизије, уз захтев за накнаду трошкова.

Испитујући правилност другостепене пресуде, на основу члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“ бр. 72/11 ...10/23 – други закон), Врховни суд је нашао да ревизије нису основане.

У поступку доношења побијане пресуде није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. ЗПП, на које ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, Одлуком СО Пећинци о враћању утрина и пашњака у селу Шимановци (сада МЗ Шимановци) на коришћење од 15.12.1995. године обухваћена је, између осталог, и кат. парцела ..., пашњак у селу, површине 12.77,82 ха, у друштвеној својини. Након тога, извршен је упис у Лист непокретности ... КО ... предметне парцеле на село ... као власника. Одлуком Општине Пећинци („Службени лист општине Пећинци“ од 14.06.2000. године), на територији ове општине образоване су месне заједнице, међу којима, и МЗ Шимановци. МЗ Шимановци, овде тужилац, продала је предметну парцелу Фондацији, овде туженој, по излицитираној цени од 7.125.792,00 динара (уговор о куповини и продаји непокретности од 14.04.2005. године, оверен 15.04.2005. године под Ов .../... пред Основним судом у Руми – Одељење у Пећинцима). Решењем РГЗ СКН Пећинци бр. 952-02-495/2005ц од 30.08.2005. године, извршен је упис права својине на предметној парцели (која је касније цепана на .../..... и ...) у корист тужене Фондације.

Дирекција за имовину РС обавестила је 12.07.2005. године МЗ Шимановци (с позивањем на достављени акт Министарства пољопривреде, шумарстава и водопривреде од 28.12.2004. године) да се предметна кат. парцела води као земљиште у грађевинском подручју и као такво подлеже прописима који се односе на грађевинско земљиште, чији режим располагања је прописан посебним законом, те се има применити Закон о планирању и изградњи који прописује надлежност локалне самоуправе, конкретно Општине Пећинци. Након пријема наведеног обавештења, Одлуком СО Пећинци бр. 011-34/05 од 10.08.2005. године измењена је Одлука о враћању утрина и пашњака селу Шимановци на коришћење у односу на парцелу ... КО Шимановци, површине 12.77.72 ха, тако што по намени престаје да буде пашњак и постаје земљиште у грађевинском подручју чија намена је градња, на тој парцели престаје право својине села Шимановци и иста се додељује овде туженој Фондацији, уз одређивање рока од 3 године за привођење земљишта планираној намени, уз забрану отуђење земљишта и објеката изгређених на тој парцели (која је стављена ван снаге одлуком СО Пећинци од од 31.05.2016. године). Општина Пећинци обратила се Влади РС дана 02.03.2006. године ради давања сагласности на предметни уговор о купопродаји (закључен између МЗ Шимановци као продавца и Фондације као купца). Након изјашњења надлежних државних органа (Републички секретаријат за законодавство, Министарство за капиталне инвестиције, Републичко јавно правобранилаштво и Министарство финансија да немају примедби на предлог закључка о отуђењу из државне својине предметне кат. парцеле, корисника Општине Пећинци. Закључком од 28.12.2006. године Влада РС сагласила се са отуђењем из државне својине непокретности корисника Општине Пећинци уписаних у Лист непокретности ... КО ... за укупну купопродајну цену у износу од 7.195.792,00 динара, у корист овде тужене Фондације, као и са уписом права својине Фондације на предметној непокретности.

Дана 07.06.2009. године закључен је Споразум о међусобном поравнању и признању дуга између тужене Фондације и туженог ГГ. Према овом споразуму, ЂЂ (оснивач Фондације) и тужени ГГ сагласили су се да су у августу 1990. године основали заједничку мешовиту компанију „ЕЕ“ са оснивачким капиталом од 5.000.000 USA долара (страни партнер „ЖЖ“ ...“ ЂЂ са 4.000.000 USA долара, а домаћи партнер ГГ са 1.000.000 USA долара), да је по домаћег партнера настала велика штета због неиспуњења уговорних обавеза страног партнера у вези заједничког финансирања председничке кампање ЗЗ у износу од 500.000 долара, за који износ је ЂЂ лично гарантовао и преузео обавезу да сам исплати наведену суму, што до дана закључења споразума није урадио. Споразумели су се да је износ од 500.000 евра довољан да домаћи партнер надокнади део свог губитка и да међусобне односе регулишу тако да ће тужена Фондација исплатити туженом ГГ 500.000 евра у динарској противвредности по рачуну који ће испоставити, продајом земљишта - кат. парцела .../.....,.....,.....,.....,.....,....., укупне површине 12 ха 77 а 82 м², Лист непокретности ... КО ... чији је власник Фондација ... „ББ“, оснивача ЂЂ, чиме ће тужени ГГ моћи ће да намири своје потраживање од 500.000 евра, јер вредност тог земљишта превазилази наведени износ дуга. Уговорачи су се сагласили да споразум није временски ограничен и да важи до испуњења и наплате поменутог износа од стране туженог ГГ.

Због неизмирења дуга по овом споразуму, тужени ГГ поднео је 10.06.2015. године Основном суду у Руми предлог за извршење против овде тужене Фондације као извршног дужника на основу бланко менице ... .. као веродостојне исправе, наводећи

да је по Споразуму о међусобном поравнању и признању дуга од 06.07.2009. године примио предметну меницу ради обезбеђења свог потраживања од извршног дужника, са одговарајућим меничним овлашћењем, предложивши да суд обавезе извршног дужника да му исплати 60.479.159,00 динара, са законском затезном каматом од 01.01.2005. године до коначне исплате и трошкове извршног поступка, а уколико извршни дужник не испуни обавезу да се одреди извршење ради наплате наведеног новчаног потраживања продајом непокретности које су уписане у Листу непокретности ... КО ... . Решењем о извршењу Основног суда у Руми Иив 31/15 од 17.06.2015. године, усвојен је предлог за извршење извршног повериоца ГГ и одређено тражено извршење. Након тога, закључком извршитеља Светлана Деврња ИИ 163/15 од 18.07.2015. године одређено је да се парцеле .../..., ..., ..., ..., ... и ..., КО ..., укупне површине 12 ха 77 а 82 м², уписане у Лист непокретности ... КО ... предају овде туженом ГГ као извршном повериоцу, уз налог РГЗ СКН Пећинци да изврши пренос својине на наведеним парцелама са извршног дужника на извршног повериоца. На основу наведеног закључка, решењем РГЗ СКН Пећинци бр. 952/02 – 4417/2015ц од 23.07.2015. године дозвољен је упис права својине на наведеним кат. парцелама у корист овде туженог ГГ. Допунским графолошким вештачењем (обављеним у овом поступку) утврђено је да потпис на меници ... .. није потписао својом руком ЂЂ и да спорни отпис на меничном писаном овлашћењу од 06.07.2009. године није аутентични потпис ЂЂ (за разлику од основног вештачења којим се није могло поуздано утврдити, али не и искључити да је на споразуму о међусобном поравнању и признању дуга аутентични потпис ЂЂ).

Дана 24.05.2016. године, у поступку пред Вишим судом у Сремској Митровици П 15/16 закључено је предметно судско поравнање између парничних странака у тој парници и то ГГ као тужиоца и Фондације ... „ББ“ као тужене. Овим поравнањем, ГГ признао је да на име штете која је учињена Фондацији прибављањем у његово власништво парцела из Листа непокретности ... КО ... (у поступку извршења пред Основним судом у Руми у предмету Иив 31/15 и у поступку код извршитеља Светлане Деврња у предмету ИИ 165/15) обезбеди Фондацији у поступку продаје предметних непокретности исплату у износу од 420.000 евра и то на тај начин што ће са купцем уговорити одредбу да овај део утврђене штете као део купопродајне цене купац плати директно на рачун Фондације, а који износ се има третирати као део купопродајне цене назначене непокретности, док се Фондација обавезала да ГГ неће оспоравати упис својинског права на наведеним непокретностима и да ће са своје стране учинити све што је правно потребно како би такав упис остао важећи што подразумева да ће Фондација повући жалбу изјављену на решење РГЗ СКН од 23.07.2015. године и предузети све правне радње ради повлачења свих правних лекова у поступку пред Основним судом у Руми Иив 31/15, као и у поступку код извршитеља Светлане Деврња ИИ 165/15. Уговарачи су се сагласили да износ добијен продајом непокретности трећем лицу у виду разлике између износа који припада Фондацији сагласно овом поравнању Фондације неће потраживати, а да ће ГГ код надлежне службе нотара или суда Фондацији издати заложну изјаву којом ће се уписати право хипотеке на непокретностима у КО ... и Листу непокретности ... у корист Фондације, с тим што ће Фондација одмах у моменту потписивања уговора о купопродаји од стране ГГ и купца и пријемом новчаних средстава у износу од 420.000 евра на пословни рачун Фондације издати брисовну дозволу за установљену хипотеку без било каквих других условљавања. Наведеним поравнањем, уговарачи су се сагласили да се сви досадашњи споразуми, укључујући и Споразум о међусобном поравнању и признању дуга који је

закључен 06.07.2009. године између Фондације и ГГ стављају ван снаге. Важење споразума је орочуно на седам месеци почев од 18.05.2016. године закључно са 18.12.2016. године, када аутоматски престаје да важе његове одредбе, с тим што странке могу споразумно продужити рок ради реализације споразума.

Пресудом Основног суда у Руми К 240/16 од 13.08.2021. године (правноснажна 20.10.2021. године), овде тужени ГГ оглашен је кривим за продужено кривично дело преваре из члана 208. став 4. у вези става 1. КЗ и члана 61. КЗ и за кривично дело навођење на оверавање неистинитог садржаја из члана 358. став 1. КЗ и осуђен на казну затвора у трајању од 3 године (у коју казну се урачунава и време проведено у притвору) јер је 10.06.2015. године довео у заблуду надлежни орган Основног суда у Руми на тај начин што је у својству извршног повериоца у поступку против извршног дужника – овде тужене Фондације поднео предлог за извршење на основу менице као веродостојне исправе уз који предлог је приложио и употребио као праве лажне јавне исправе и то меницу бр. ... .. на име трасанта Фондације ... „ББ“ на износ од 60.479.150,00 динара, менично писмо – овлашћење за корисника бланко, соло менице на име дужника наведене Фондације од 06.07.2009. године, споразум о међусобном поравнању и признању дуга закључен наводно између њега и наведене фондације који споразум је сада пок. адвокат Војислав Вукчевић својим потписом и печатом своје адвокатске канцеларије оверио, као и овлашћење на меморандуму „ББ“, без датума и без броја исписано руком штампаним словима латиничним писмом којим је дато овлашћење окр. ИИ из ... да може у име Фондације подизати сву пошту како судску, тако и све врсте препоручених и осталих пошиљки, која документација је оверена фалсификованим печатом Фондације на основу којих лажних јавних исправа је судија донео решење о извршењу Иив 31/15 на основу ког решења је спроведено извршење од стране Светлане Деврње те укњижено право својине у корист ГГ на непокретностима из Листа непокретности ... КО ... и то катастарских парцела: .../...,...,...,..., ..., које непокретности су власништво Фондације, а окр. ИИ (непарничар) је довео у заблуду надлежни орган Основног суда у Руми – СКН у Пећинцима на тај начин што је Основни суд у Руми у име извршног дужника Фондације на основу лажне јавне исправе – овлашћења на меморандуму „ББ“, без датума и броја, писано руком штампаним словима латиничним писмом, потписао доставницу о пријему решења коју доставницу је оверио фалсификованим печатом Фондације, а СКН је предао лажну јавну исправу – наведено овлашћење, на основу ког овлашћења је примио решење СКН од 23.07.2015. године за извршног дужника Фондацију, којим решењем је СКН у Пећинцима дозволила упис права својине на име окр. ГГ на непокретностима у Листу непокретности ... КО ..., које непокретности су у власништву Фондације, те се у име Фондације одрекао права на жалбу на решење о обустави поступка у предмету 952-02-13-35/2015ж и довео у заблуду СКН да у Листу непокретности ... КО ... изврше промену власништва права својине, при чему су били свесни забрањености својих дела.

Решењем о извршењу Основног суда у Младеновцу – Судска јединица у Сопоту Иив 191/18 од 13.07.2018. године одређено је извршење по предлогу извршног повериоца ЈЈ од 10.07.2018. године против извршног дужника – овде туженог ГГ, ради намирења новчаног потраживања у износу од 16.475.000,00 динара, а по основу обрачуна награде и накнаде трошкова за рад адвоката, са предлогом да суд донесе решење о извршењу и одреди принудно извршење на целокупној имовини извршног дужника. Након тога, закључком јавног извршитеља Вељка Раичевића из ... Иив 27/18

од 06.11.2018. године, одређено је спровођење извршења. Закључком јавни извршитеља Мирјане Димитријевић Иив 163/19 од 22.10.2019. године одређени су услови продаје на јавном надметању непокретности овде туженог ГГ као извршног дужника уписаних као земљиште у грађевинском подручју у Листу непокретности ... КО ... . Решењем јавног извршитеља Мирјане Димитријевић од 05.11.2019. године одбијен је захтев МЗ Шимановци, овде тужиоца, за отклањање неправилности, на који је МЗ Шимановци 12.11.2019. године поднела приговор, с тим што је претходно, као треће лице, поднела приговор ради утврђења недозвољености извршења на кат. парцели уписаној у Листу непокретности ... КО ... и притужбу на рад јавног извршитеља Мирјане Димитријевић у предмету Иив 163/19 (12.11.2019. године).

Полазаћи од утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су оценили као неоснован приговор недостатка активне легитимације на страни тужиоца МЗ Шимановци као правног лица, а позивањем на члан 109. Закона о облигационим односима (ЗОО) у вези члана 4. став 1. Одлуке СО Пећинци о месним заједницама („Службени лист општине Пећинци“ бр. 5 од 14.06.2000. године), чланова 2. став 1. и 7. Статута МЗ Шимановци од 24.12.2007. године и чланова 72. став 1. 76. став 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“ бр. 129/07 ... 47/08), јер као заинтересовано лице има правни интерес да поднесе тужбу ради утврђивања ништавости предметних правних послова у чијем закључењу је учествовао. Тужбени захтев су делимично усвојили, утврдивши ништавост предметних правних послова, укључујући и ништавост менице и меничног овлашћења и судског поравнања, док су одбацили тужбу у делу захтева за утврђење да је извршење одређено решењем о извршењу Основног суда у Руми Иив 31/15 од 17.06.2015. године недозвољено и без правног дејства, из разлога што се не може у посебној парници тражити утврђење ништавост решења о извршењу донетих у извршном поступку који је окончан.

Закључили су да је ништав предметни уговор о купопродаји закључен 14.04.2005. године између тужиоца МЗ Шимановци као продавца и тужене Фондације као купца (оверен под Ов .../... од 15.04.2005. године), позивајући се на члан 103. Закона о облигационим односима (ЗОО) и члан 9. у вези чланова 3. и 5. Закона о враћању утрина и пашњака селима на коришћење („Службени гласник РС“ 16/92 од 27.03.1992. године). Ово стога што је предмет овог правног посла била продаја кат. парцеле ... површине 12.77,72 ха, што је супротно изричитој забрани промене намене и располагања прописана одредбом члана 9. Закона о враћању утрина и пашњака селима на коришћење, тим пре што је касније донетом одлуком СО Пећинци од 31.05.2016. године стављена ван снаге одлука СО Пећинци од 10.08.2005. године, којом је утврђено да је предметна парцела престала да буде пашњак по намени. На другачије пресуђење не утиче чињеница да је накнадно Дирекција за имовину РС утврдила да се ради о земљишту у грађевинском подручју које подлеже прописима којима се уређује грађевинско земљиште и да оно нема статус пашњака и утрина, као ни то што је Влада РС донела закључак којим се сагласила да се изврши отуђење предметне непокретности у корист тужене Фондације, након чега је Општина Пећинци одлуком од 10.08.2005. године изузела предметну парцелу из утрина и пашњака, променивши јој намену у грађевинску парцелу и доделивши је туженој Фондацији, као и накнадно добијене сагласности надлежних државних орган. Ово стога што у време закључења предметног уговора те сагласности нису постојале, а парцела је била уписана као пашњак треће класе власништво села Шимановци (која није променила намену у грађевинску

парцелу), тако да накнадно датим сагласностима није дошло до конвалидације овог уговора.

Поред тога, закључили су да је ништав и Споразум о међусобном поравнању и признању дуга закључен 06.07.2009. године између овде тужених, с позивањем на одредбу члана 53. ЗОО. Предметним споразумом тужена Фондација се обавезала да намири лични дуг ЋЋ отуђењем непокретности, чиме је извршено располагање супротно члановима 2., 47. и 48. Закона о задужбнима и фондацијама („Службени гласник РС“ бр. 88/10, 99/11 и 44/18), на који се позвао првостепени суд, односно члановима 2., 13. став 1. и 46. тада важећег Закона о задужбинама, фондацијама и фондовима („Службени гласник СРС“, бр. 58/89), на који се позвао другостепени суд, имајући у виду да тужена Фондација није доставила доказе да се средства Фондације могу користити за подмирење личних дугова суоснивача (ЋЋ), па је основ споразума недопуштен, јер је супротан принудним прописима.

Даље, оценили су да су ништави предметна меница и менично овлашћење, а позивањем на члан 103. ЗОО. Ово стога што је графолошким вештачењем утврђено да се на њима не налази аутентичан потпис издаваоца менице ЋЋ, а за које је у кривичном поступку који се водио против овде туженог ГГ као окривљеног правноснажном пресудом утврђено да је искористио као лажне јавне исправе у извршењу кривичног дела преваре и навођења на оверавање неистинитог садржаја. Како се према наведеним утврђењима на меници и меничном писму – овлашћењу налази лажни потпис издаваоца менице ЋЋ, то на основу члана 7. у вези са чланом 1. тачка 8. Закона о меници такав потпис не обавезује даваоца менице – трасанта, имајући у виду да је према члану 2. истог закона потпис онога који је издао меницу битан менични елемент исправе, па када у њој у нема оригиналног потписа трасанта не вреди као трасирана меница. Писмена која садрже фалсификовани потпис сачињена су супротно принудним прописима, јавном поретку и добрим обичајима, што указује на њихову ништавост.

И најзад, нижестепени судови су закључили да је ништаво и судско поравнање који су тужени међусобно закључили 24.05.2016. године из разлога што је супротно одредби члана 3. став 3. Закона о парничном поступку, којом је прописано да суд неће да дозволи располагања странака која су у супротности са природним прописима, јавним поретком, правилима морала или добрим обичајима. Закљученим поравнањем тужени ГГ сагласио се да се са (будућим) купцем непокретности договори да део утврђене штете (коју је претрпела Фондација) као купопродајну цену плати директно на рачун тужене Фондације и да се наведени износ има третирати као део купопродајне цене назначене непокретности. Како се у моменту закључења предметног судског поравнања није знало ко ће бити евентуални купац непокретности (јер није био присутан закључењу судског поравнања), то је оно закључено противно одредбама наведеног закона и ништаво је у смислу члан 103. ЗОО. Додатно, аргументација другостепеног суда била је да је предметним поравнањем уговорено располагање некретнином која није у власништву тужене Фондације из разлога утврђене ништавости уговора о купопродаји ове некретнине закљученог 14.04.2005. године између тужиоца и Фондације.

Наложено је туженима да трпе да се на основу пресуде у катастру непокретности који се води код РГЗ СКН – Пећинци изврши брисање уписа свих права

својине на предметном земљишту од 15.04.2005. године и закључка извршитеља Светлане Деврња посл. бр. ИИ-163/15 од 18.07.2015. године, те да се упише стање власништва на земљишту које је било у јединственој евиденцији непокретности непосредно пре доношења решења бр. 952-02-496/2005ц из разлога што је утврђено да је уговор о купородаји закључен супротно одредбама члана 103. ЗОО, па су каснији правни послови закључени између тужених ништави правни послови.

Код утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су правилно применили материјално право када су делимично усвојили захтев и утврдили ништавост предметних правних послова, менице и меничног писма – овлашћење за корисника бланко соло менице и судског поравнања које је закључено између тужених пред Вишим судом у Сремској Митровици П 15/16 од 24.05.2016. године, уз налагање туженима да трпе да се на основу ове пресуде у катастру непокретности који се води код РГЗ СКН Пећинци изврши брисање уписа свих права својине на предметном земљишту по решењу од 15.04.2005. године и закључку извршитеља Светлане Деврње ИИ 163/15 од 18.07.2015. године и да се упише стање власништва на земљишту које је било у јединственој евиденцији непокретности пре доношења решења бр. 952-02-496/2005ц од 30.08.2005. године.

Према члану 20. став 1. Закона о основама својинскоправних односа (ЗОО), право својине стиче се по самом закону, на основу правног посла и наслеђивањем. Према ставу 2. овог члана, право својине стиче се и одлуком државног органа, на начин и под условима одређеним законом.

Према члану 103. ЗОО, уговор који је противан принудним прописима, јавном поретку или добрим обичајима ништав је ако циљ површеног правила не упућује на неку другу санкцију или ако закон у одређеном случају не прописује што друго. Према члану 109. став 1. овог закона, на ништавост суд пази по службеној дужности и на њу се може позвати свако заинтересовано лице. Према члану 110. овог закона, право на истицање ништавости се не гаси.

Закон о враћању утрина и пашњака селима на коришћење („Службени лист РС“ бр. 106/92 од 27.03.1992. године), као *lex specialis*, у члану 1. став 1, прописује да се сеоске утрине и пашњаци који су постали друштвена својина по основу Закона о проглашењу општенародном имовином сеоских утрина, пашњака и шума, имовине земљишних, урбанијалних и њима сличних заједница, као и крајишких (граничарских) имовних општина („Службени гласник НР Србије”, бр. 1/48 и 98/55) враћају на коришћење селима под условима и на начин утврђен овим законом. Предмет враћања на коришћење у смислу става 1. овог члана јесу утрине и пашњаци који на дан ступања на снагу овог закона имају својство необрадивог пољопривредног земљишта, независно од тога да ли су од момента одузимања до момента ступања на снагу овог закона мењали културу, односно намену (став 2.). Пашњацима, у смислу овог закона, сматрају се и шумска земљишта која су у моменту ступања на снагу овог закона по култури пашњаци (став 3.). Акт о враћању утрина и пашњака селима на коришћење доноси скупштина општине (члан 3. став 1.), по прибављеном мишљењу министарства надлежног за послове пољопривреде, шумарства и водопривреде (став 2. истог члана.). На основу акта о враћању утрина и пашњака селима на коришћење извршиће се упис права на коришћење у корист села у јавне књиге у које се уписују права на непокретностима (члан 5.). Услове и начин коришћења утрина и пашњака који су враћени селима на коришћење утврђују грађани тих места договором (напасање стоке,

убирање шумских плодова и друго), а искоришћавање овог земљишта мора се вршити у складу са прописима о пољопривредном земљишту (члан 6. став 1.). У случају да изостане договор из става 1. овог члана, услове и начин заједничког коришћења утрина и пашњака утврдиће надлежни орган у општини (став 2. истог члана). Према члану 7., на земљишту из члана 1. овог закона не могу се стицати друга права осим права утврђених овим законом. Према члану 9. став 1., забрањена је промена намене и други облици располагања на земљишту које је пренето селима на коришћење, изузев изградње рибњака. Уговор, односно правни посао закључен после ступања на снагу овог закона супротно ставу 1. овог члана ништав је (став 2.).

Закон о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 3-96-испр. и 54/96) у члану 1. став 2. тачка 2. прописује да су средства у својини Републике Србије средства која су, у складу са законом, стечена односно која стекну органи и организације јединица територијалне аутономије и локалне самоуправе (органи територијалних јединица). О располагању непокретностима у државној својини одлучују надлежни органи (члан 5. став 1.). Располагање непокретностима у државној својини, у смислу овог закона, јесте и (између осталог) њихово отуђење из државне својине (став 2. овог члана). О прибављању и отуђењу непокретности које користе државни органи и организације, органи територијалних јединица и друге организације из члана 1. тачка 2. овог закона, одлучује Влада Републике Србије (члан 8. став 1.). Уговор о прибављању, отуђењу, давању у закуп или на коришћење непокретности у државној својини, које користе државни органи и организације, као и уговор о прибављању и отуђењу непокретности из државне својине које користе органи територијалних јединица закључује, у име Републике Србије, директор Дирекције или друго лице у Дирекцији које он за то овласти (члан 24. став 1. овог закона).

Закон о задужбинама, фондацијама и фондовима („Службени гласник СРС“ бр. 59/89 од 28.12.1989. године и „Службени гласник РС“, бр. 88/10 - др. закона), који је био на снази у верме закључења предметног споразума између тужених од 06.07.2009. године, у члану 2. прописао је да се задужбина, фондације и фондови оснивају ради помагања стваралаштва и остваривању хуманитарних и других друштвено корисних циљева. Задужбином управља оснивач. (члан 9. став 1.). Средства задужбине, фондације и фонда могу се користити искључиво у сврхе и на начин који је одредио оснивач, ако овим законом није друкчије одређено (члан 13. став 1.). За остваривање циљева и задужбине фондације и фонда могу се користити приходи од права имовине у складу с вољом оснивача (став 2.). Облик у коме се налазе средства задужбине, фондације и фонда који су у друштвеној својини може се изменити, без измене карактера својине, ако би се на тај начин сачувала вредност средстава и обезбедило лакше и дуже остваривање циљева тих институција (став 3.).

И по оцени Врховног суда, предметно земљиште се након доношења Одлуке СО Пећинци о враћању утрина и пашњака у селу Шимановци (сада МЗ Шимановци) на коришћење од 15.12.1995. године (које је до тада било у друштвеној својини), налазило у посебном правном режиму прописаном Законом о враћању утрина и пашњака селима на коришћење („Службени лист РС“ бр. 106/92), као *lex specialis* закона. Радило се о имовини села Шимановци, а од 2000. године МЗ Шимановци као облику локалне самоуправе у смислу члана 7. тада важећег Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС”, бр. 9/02, 33/04, 135/04 и 62/06 – др. закон), стеченој на основу закона

(члан 20. став 1. Закона о основама својинскоправних односа), при чему је упис предметног земљишта у Листу непокретности на село Шимановци као власника, на основу наведене одлуке, био декларативног карактера. То значи да су земљиште могли користити грађани тог места за напасање стоке, убирање шумских плодова и друго, док се искоришћавање овог земљишта морало вршити у складу са прописима о пољопривредном земљишту (члан 6. став 1. Закона о враћању утрина и пашњака селима на коришћење), да се на овом земљишту нису могла стицати друга права осим права утврђених овим законом (члан 7. став 1. овог закона), да је била забрањена промена намене и други облици располагања, изузев изградње рибњака (члан 9. став 1. овог закона), а уговор, односно правни посао закључен после ступања на снагу овог закона супротно ставу 1. овог члана је ништа (став 2.). Стога је располагање предметном парцелом од стране МЗ Шимановци као продавца у корист тужене Фондације на основу уговора о куповини и продаји од 14.04.1995. године, овереног код надлежног суда под Ов 751/05 од 15.04.2005. године, ништаво у смислу члана 103. ЗОО.

Тужена Фондација, супротно наводима ревизије туженог ГГ, није на предметном земљишту стекла право својине ни на основу члана 20 став 2. Закона о основама својинскоправних односа. Ово стога што је Одлуком СО Пећинци од 31.05.2016. године стављена ван снаге Одлука СО Пећинци бр. 011-34/05 од 10.08.2005. године којом је измењена Одлука СО Пећинци о враћању утрина и пашњака селу Шимановци на коришћење у односу на парцелу ... КО ..., површине 12.77.72 ха од 15.12.1995. године, тако што парцела по намени престаје да буде пашњак и постаје земљиште у грађевинском подручју чија намена је градња, уз престанак права својине села Шимановци и доделу парцеле овде туженој Фондацији, уз одређивање рока од 3 године за привођење земљишта планираној намени, уз забрану отуђење земљишта и објеката изгређених на тој парцели.

По оцени Врховног суда, без утицаја је на другачију одлуку чињеница да је Влада РС закључком од 28.12.2006. године дала сагласност на отуђење из државне својине непокретности корисника Општине Пећинци уписаних у Лист непокретности ... КО ... (по основу уговора о куповини и продаји од 14.04.2005. године, овереног пред Основним судом у Руми – Одељења суда у Пећинци Ов .../...) у корист овде тужене Фондације, као и за упис њеног права својине на предметној непокретности. Ово стога што предметно земљиште није стекло статус земљишта у својини Републике Србије у смислу цитиране одредбе члана 1. став 2. тачка 2. у вези одредбе 13. ставови 1., 2. и 3. Закона о средствима у својини Републике Србије („Службени гласник РС“, бр. 53/95, 3-96-испр. и 54/96), јер се није радило о средствима која су, у складу са законом, стечена односно која стекну органи и организације јединица територијалне аутономије и локалне самоуправе (органи територијалних јединица), већ о имовини коју је село Шимановци, односно МЗ Шимановци као облик локалне самоуправе стекла на основу посебног закона.

Неосновано се тужени у ревизијама позивају на члан 4. став 1. Закона о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“, бр. 72/09) и чланове 85., 86 и 89. Закона о државном премеру и катастру („Службени гласник РС“ бр. 72/09). Наиме, нижестепеним пресудама није дат налог РГЗ да изврши промену уписа на основу наведене пресуде, него да тужени (укључујући и туженог ГГ који је право својине на предметном земљишту стекао досуђењем у извршном поступку на основу

фалсификоване менице и меничног овлашћења за шта је правноснажно пресудом оглашен кривим) трпе да се на основу пресуде изврши брисање уписа, при чему оцену испуњености услова врши РГЗ - СКН на основу наведеног закона.

Из наведених разлога, одлучено је као у ставу првом изреке применом члана 414. став 1. ЗПП.

Захтев тужиоца за накнаду трошкова за састав одговора на ревизије одбијен је као неоснован јер нису били нужни за вођење ове парнице, у смислу члана 154. став 1. ЗПП.

На основу члана 165. став 1. Закона о парничном поступку одлучено је као у ставу другом изреке.

**Председник већа – судија
Звездана Лутовац,с.р.**

**За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић**